

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredno ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na doma za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na doma se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od štiri- stopne petit-vrate 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Uredništvo, na katere naj se blagovolijo pošiljati narodne reklamacije, oznanja t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Ogerska ministerska kriza

je po najnovejših poročilih s tem končana, da vsi zdanji ministri ostanejo na svojem mestu. Od početka so hoteli vsi odstopiti; odstopal je potem finančni minister in govoril že svoj zadnji poslovljni govor; odstopal je načelnik ministerstva Szlavy; in ker sta vmes prišla še dva tako velika dogodjaja, kakor prvič pismo starega Ghyzy-a, kateri svojim dozdanjim tovarišem na leviči očita, da so na krivem političnem potu hodili, in drugič govor baron Sennyey-ev, ki je zdanjim krmilnikom smelo v lice povedal, da za njimi pride njegova konservativna vlada: — misliti je bilo na velike spremembe v Magjariji. A zdaj ostane vse pri starem. Ministri obdrže svoje stole, in pravijo: kralj tako želi. V resnici pa je to le fraza, kajti zadnje dni so pred vsem svetom iskali Magjarji med soboj moža, ki bi hotel ogerski finančni minister biti. A godilo se jim je, kakor pred malo časom Španjcem, ko so zastonj kralja iskali. Ker kar prvi ali kateri si bodi Arpadov sin iz puste ne sodi za gospodarja magjarske državne kase, nasproti so se pa vsi oni, kateri so sposobni, z vsemi štirimi branili prevzeti finančni portfej, — rekli so Magjari: „boljše je drži ga nego lovi ga“, in obdržali bodo dozdanje ministre, da si ne radi.

To za magjare in njihovo državo nikakor nij veselo. Oni se celo hvalijo, da so narod politikarjev in resnični izrek Axel Oxenstierne: „ali ne veš moj sin, kako malo je treba razuma za vladanje sveta“ — jim tudi nij neznan. Minister biti, za blagor svojega naroda pripomoči, sodelovati na čelu gori, kjer se osode domovine odločujejo — to je vendar nekaj, tudi če se ne jemlje v poštev čestilakomnost, ki živi povsod, kjer ljudje živé. Ako se torej Magjari brez uspeha vračajo z iskanja novega finančnega ministra, pač nij mnogo na „magjarszagu“ in bodočnost te države ne more iz tako žalostne sedanjosti procvesti.

In res vsi glasovi, prijateljski in sovražni, domači in tuji, ki iz Oggerskega prihajajo, pričajo, da so Magjari svoj državni voz grdo v blato zavozili tako, da ne morejo ven. Od leta do leta so stroški večji, dohodki pa se ne množe, deficit v blagajnici narašča in je že tako velik, da mu pomoči ne vedo. Ker je omika magjarskega naroda majhena, delavnost njegova ne velika, si ne more opomoči, da si stanuje na enem najrodovitnejših krajev Evrope. Poleg tega je vsa administracija slaba. Politično je dežela izpodrovan. Pri volitvah se je vsak vladni posamezen poslanec zavezal svoje korteše, prijatelje in kume preskrbeti. Država je morala tako dosti sinekur, služeb brez potrebe

ustvariti, te ljudi dobro ohraniti. Davek se že od nekdaj na Magjarskem najslabše in najneredneje plačuje, da, baš višja aristokracija, ki ima prostorna zemljišča, ostaje prva državi na dolgu. Poleg tega je zadela Magjarsko slaba letina, kolera je letos pomorila nad 200.000 ljudij, največ delavcev na kmetih. Zidale so se drage železnice, pri katerih je bila država tudi goljufana, in ki ne nesó, temuč pijó denar od države. Ker so Magjari po vsej sili kar čez noč hoteli postati velik narod, posnemali so po opičje vse, kar so drugod videli, in kupili so vse, kar je moglo narodu sijaj in pozlačen videz dajati. Koliko denarja so zmetali za korupcijo med Rumuni, Srbi, Hrvati, za Reko itd. In da bi imeli svojo posebno magjarsko vojsko, osnovali so svojo deželno brambo ali „honvede“, ki jih stanejo na milijone in milijone vsako leto, pa so več igrača nego resna vojska. — Same nadloge, ki Magjarijo teró, katere odstranjevali se je zdaj težko lotiti.

Vsak naj svoje bolečine zdravi. Tako tudi nam nij treba za translejtanske sosedetarnati. V kolikor njihove brige zadevajo celo državo, so ozdravljive in nij dvoma, da se jim bode s časom leka našlo. V notranjem pa bodo sigurno jako koristno delovale. Izgualo bodo oholemu Magjarstvu, ki je faktično že odločevalo v vsej monarhiji, ki je tudi spravo narodov takraj Litave preprečilo, ki je vse svoje Slovane pomagjariti in se celo preko Save v Srbijo in Bosno šopirilo, — izgualo bodo temu magjarstvu velikodrjavne muhe, hudíča ošabnosti in prevzetnosti. In to ne bode le za slovanstvo onkraj Litave, nego posredno i za nas prav.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. decembra.

V **državnem zboru** predsednik Rechbauer ne bode pustil brati spomenice čeških poslancev, zakaj ne pridejo v državni zbor. Kaj se gospodje ustavoverci tako zelo boje svobodne besede protivnikov, da jo morajo tudi na ta način zatirati?

Češki novinar Lukeš v svojem listu „Nation“ piše, da bi bilo za avstrijske Slovane boljši, ko bi federalizem, ki zdaj nij več mogoč, popustili in centralno ustavo sprejeli, pa tam za svojo narodnost pozitivno delali. Federalizem v 20 letih nij nič dosegel, nego da so avstrijski Slovani neediní med soboj glede taktike in ciljev. — Huda beseda, a ne brez vse resnice.

Dunajski „Vaterland“ in praški „N. Listy“ vesta pripovedovati, da so v višjih krogih zopet enkrat prišli do spoznanja, da se je treba s Čehi pomiriti. — Nam se ta vest kaj neverjetna zdi, da si bi jej radi verovali. Zdaj v tem hipu nij nikjer izgleda, da bi ustavoverni sistem majal se.

Tržaški deželni zbor je postavil poseben odbor, ki ima preiskavati zgodovinske pravice Trsta. Laška demonstracija.

Vnanje dežele.

Iz Carigrada prihajajo zelo zanimive vesti o panislamizmu pod glavarstvom turškega sultana. Ta ideja dobiva v merodajnih krogih ob Bosporu vedno več privržencev. Zadnji čas se bavi sultanov dvor s tem, da se svetu pokaže, kako zelo je že ta ideja svojem utelesenju blizu in bočejo se v ta namen vsi muzelmanski vladarji v Carigradu sniti.

Na **Španjskem** se „Virginijeva“ aféra že bolj hladno obdeluje, kakor prej; izročanje se več ne brani. Vse drugače pa je na Havani; ondašnje prebivalstvo se brani, ladijo naravnost izročiti Amerikancem. Upa se, da Amerika ne bo na neposredno izročanje tiščala, in bo zadovoljna, ako se „Virginus“ kaki neutralni oblasti izroči, ki bo v narodnostnem vprašanju sodbo izreklá. Družba kupcev je zložila veliko svoto, da se napravijo parobrodi, ki bodo, ako se vname vojska, križali.

Nemška „Germania“ objavlja dve pismi, ki sti gotovo najbolj imenitni, kolikor se jih je dozdal tikoma pruskega cerkvenega prepira pisalo, namreč poziv višjega predsednika Güntherja na nadškofa Ledohovskega, naj mitro odloži, in pa nadškofov odnikalni odgovor. Prezident našteva cel register grehov, ki jih je nadškof storil, in sicer v resnem in določenem tonu. Dokazuje mu, da nij sam nadškof ustavnim postavam se zoperstavljal, nego da je tudi duhovenstvo in posvetne ljudi zoper vladu šuntal, zaradi česar ga terja, naj škofovski stol zapusti. Nadškof je takoj drugi dan odgovoril, in sicer prav osorno; koncem lista pravi, da vlada nema pojma za katoliško vero. V naučnem ministerstvu se je izdelala velika spomenica o pregreških Ledohovskega, katero je Bismark podpisal in ki se je sodnijskemu dvoru za cerkvene zadeve izročila kot zatožno pismo, ker je obrok za nadškofov prostovoljni odstop že potekel.

Dopisi.

Iz Novega mesta 8. dec. [Izv. dopis.] (Naš „Narodni dom.“) Zadnji čas so se vsi naši rodoljubi zanimali za volitve. Volilni boj, ki se je vršil po vseh pokrajinah našega cesarstva, posebno pa še v naši premilej domovini, obračal je občno pozornost na-se, a odvrčal jo od početij posameznih. O času splošne razburjenosti se je menda tudi do cela pozabilo na naš zidajoči se „Narodni dom“; morda se misli, da je uže zaspal, kakor uže mnogo prevažnih napočetij. Kljube vsem neugodnostim, kljube vsem nemškutarskim nevlitam in drugim neprilikam pa je veselo rastel in se vzdigoval „Narodni dom“, bodoči trden steber za brambo naših pravic, naše narodnosti, ob katerem se bodo zastonj razbijali in lomili valovi nemškutarskega nasilja.

Vse naše dosedanje volitve, vzlasti pa zadnja volitev poslancev za državni zbor pokazala je, kako še vedno prevladuje v dolenskih mestih c. kr. uradništvo in nemšku-

tarstvo, kako malo imamo še pravnih rodoljubov, borečih se na vso moč za blagor našega naroda, kateri se ne straše ni truda ni žrtvovanja. Neprimerno večje pa je še število nezavedenih meščanov, ki ne meneči se za narod in njegove težnje, sledé le učinku enega trenutja in se dajo preslepiti momentanemu, lastnemu dobičku, ne gledaje na nasledke in na veliko škodo, ki utegne izvirati iz takega ravnanja njim, i ž njim vred celemu narodu.

Pred enim desetletjem so bile razmere še vse slabše. Vse meščanstvo je bilo le slepo orodje v rokah nemškutarjev; rodoljubni možje, zavedajoči se svoje narodnosti, bili so tačas tukaj le bele vrane, i še ti so v nemškutarskem strahu roke križema držali. Leta 1865., ko se je po nemškutarjih provocirano, slovesno obhajanje petstoletnega obstanka Novega mesta po obilnej udeležbi rodoljubov iz vseh strani Slovenije sprevrglo nenadejano v sijajen, naroden praznik, takrat se je tedaj še tleča iskrica narodnega življenja upihala tudi v Novem mestu. Ustanovila se je tu narodna čitalnica, ki je štela o svojem postanku le malo privržencev; sè živahnim delovanjem, predstavljanjem gledaliških iger, besedami, veselnicami itd., pa si je vedela v kratkem času pridobiti večji del meščanstva na svojo stran. Poslednji dve leti pa, odkar se jej je po nemškutarskem škovanju odpovedalo prejšnje stanovanje, ter se je morala preseliti v malo, tesno bralno izbo, katera nikakor ne zadostuje njenim potrebam, prestalo je tudi njeno delovanje. Sedaj ne more družega, nego vzdržavati potrebno število časnikov; to je pa tudi uzrok, da se je jelo število njenih udov manjšati, in se še vedno krči. Meščanstvo se je jelo zopet pogrezati v prejšnje duhomorno spanje; neke danja navdušenost za narodno stvar se vedno manjša i slabi. V tem stanju tudi zidanje „Narodnega doma“ nij imelo zelenega učinka, ker se še vedno misli, da to početje nikdar ne bo prišlo do svršetka.

Tako slabi od dne do dne narodna stranka, deloma po lastnej krivnji iz malomarnosti, deloma pa tudi vsled silnega pritiskanja nemškutarsko-uradniške strani. Na vse kriplje se dela v nasprotnem taborju, da bi se moč narodne stranke slabila: predstavljajo se narodni uradniki, in drugi, od vlade odvisni možje, kateri se neustrašeno pogajajo za svojo narodnost. Mesto njih nam silijo ošabne, zagrizene nemškutarje, kateri bi radi vse, kar je slovenskega, v žlici vode potopili. Zadnji izgled takega ravnanja je predstavljen našega predsednika, g. dr. Burjarja.

Da bi se torej meščanstvo, kakor tudi prosto ljudstvo v okolici jelo zopet krepkeje zavedati svoje narodnosti, svojih pravic, ter pristopati v krog delajočih, za blagor naroda trudečih se rodoljubov po prigovoru: „V slogi je moč!“ prevzela je tukajšnja čitalnica teški nálog, zidati „Narodni dom“, kateri bo središče narodnega življenja ne samo Novegamesta, nego tudi celega Dolenjskega. Zidanje tega, precej obširnega poslopja, ki bo na kras Novemu mestu, dovršeno je sedaj toliko, da stoji lepa hiša, se ve da, surovo zidana, brez ometa, oken, vrat, itd., tedaj še ne polovica celega dela. Stroški za to zidanje pa daleč presega jo moči narodnega dela novomeškega

prebivalstva. Društvo je bilo torej prisiljeno, obrniti se na rodoljube vseh slovenskih dežel, naj nas podpirajo materialno, ali z darili ali s posojili. Če tudi ta klic nij ostal brez vspeha, ter smo dobili precej podpore od raznih krajev Slovenije, vendar je bil odbor čitalnice uže sedaj prisiljen, zavzati se z osebnim kreditom za precejšnje svote, da se je moglo zidanje dovršiti toliko, kolikor je bilo letos neogibno potreba. Konci tega leta se bo položil natančni račun, ter se objavil po naših listih, da se vidi javno naše dosedanje delovanje.

Kakor rečeno, naš klic na rodoljubno pomoč nij ostal povsem brez vspeha; vendar je bila dosedanja podpora prepričala, da bi se moglo to podvzetje dalje izpeljevati. Obračamo se torej še enkrat na rodoljube vseh slovenskih pokrajin z vljudno prošnjo, naj se obilneje udeležujejo domoljubnega podvzetja, katero nij samo za nas, katero mora biti lastnina celega naroda slovenskega. Vi možje! ki stojite na čelu naroda, poklicani ste v prvej vrsti, da nam pomorete; Vaš vzgled naj vzpodbuja i druge rodoljube v posnemo, da se bode moglo naše početje čem brže izvrševati i popenjati se vedno bliže svoje svrhi. Obračamo se tudi na vas, drage čitalnice, i druga narodna društva! pomozite nam po moči, napravljajte predstave gledališke v našo korist, zdaj je čas za to! Enkrat uže smo se letos obrnili na Vas, slovenska društva, da nam pomorete; ali poziv naš ostal je brez vspeha; popravite torej v tej sezoni svoj nerodoljuben čin, pomagajte svojej sestri v tej sili, in nedajte se sramotiti od hrvatskega društva, katero nas je podpiralo.

Rodoljubi! še enkrat: pomozite nam po svojih močeh, da bode krepko vzhajalo naše delo, ter tem brže dospelo do svoje svrhe in postalo trden steber naše narodnosti, trdnjava, ob katerej se bodo lomili vsi napor i nevihte naših nasprotnikov; temelj, na katerega podlagi hočemo sezidati poslopje našega narodnega obstanka in naše ravnopravnosti! Darujte vsak po svojej moči, kdor ne more veliko, da naj malo, a nikder ne zabite vodila:

Zrno do zrna pogača,
Kamen do kamna palača!

Iz Postojne 9. dec. [Izv. dop.] — Že nekaj let na tujem bivajoč, prišel sem te dni v svojo domačijo za kratek čas. Našel sem jo v marsikaterem oziru premenjeno. Molče sem stopal po prijetnem trgu ter občudoval mnoge nemške napise, slovenski bili so le bele vrane. Kako to, mislim si, saj je Postojna vendar narodna, saj tu živi precej slovenske inteligencije, ali je vse zaspano? Take in enake misli so me navdajale, ko se mi pridruži moj prijatelj, strogo narodno-liberalen. Povem mu svoje misli, a on mi reče, da v trgu je nekaj gnjilega, kajti narodna stranka nij več tako močna, kakor je bila; nekateri so popolnem odpali, drugi so omahljivi. Priča temu so zadnje volitve. Slabo bode, ako gre to tako naprej, ako se tržani ne ojačijo ter začno spati narodno spanje. Pripoveduje mi, da sedanji župan neče niti več županovati, in da se pri novi volitvi hoče kandidirati nek strasten nemškutar, ki je komaj pred par leti priromal v trg, a zdaj uže vzdiguje glavo, pri vsaki priliki se vtika tje, kjer ga nij treba. A upati vendar je,

da se tržani ne bodo tako daleč spozabili, da bi volili tujca, ki domačih zadev ne pozna, in se tudi za prid in blagor županije brigal ne bo. Ako že g. L. nikakor županstva ne prevzame, naj bi volili g. Vičiča, jako inteligentnega in narodnega moža, ki bo gotovo imel srce za županstvo in bo vselej vrlo zastopal interese občanov. — Povabi me moj prijatelj v čitalnico, ki je praznovala 25 letno vladarstvo cesarjevo z „besedo“. Sobe čitalniške bile so temu dnevu primerno okinčane, in kmalu okolo 7. ure nabralo se je občinstva toliko, da je bilo jako tesno v dvorani, a bolj rečeno v drugi, ozki sobi; da se to že zdavnaj nij prenaradilo, kar bi se prav lahko, kaj je temu krivo, ne vem. Program se je vršil v občno zadovoljnost. Zbor se je dobro obnašal, g. R. je imel svečanosti primeren govor, znalo se mu je, da ima mladenič um in talent za to, le škoda da je bil g. D. malo hripav, sicer je njegov glas jako lep in prijeten. Pri igri „vdova in vdovec“ storili so skoro vsi svojo dolžnost.

Po besedi zavrtel se je mladi svet, dastudi so nekateri bolj pobožni z ramami migali, češ, advent pa ples, hm, to ne gre. So pač Jaranove sorte.

Iz Trsta 7 dec. [Izv. dop.] Večkrat sem pisal o enakopravnosti, kakoršno namerava naše mestno starešinstvo izvrševati. Denes moram zabilježiti kakšna je v pravem svitu lahonska liberalnost, namreč „meni vse — tebi nič.“ V tržaškem deželnem in mestnem zboru je bil na dnevnem redu učni jezik v realnih šolah. Lahi so nasvetovali da mora biti le italijanski, ter so nasvetovali svoj jezik, kakor „unicum“, prezirali pa popolnem slovenskega in tudi pobijali nemškega. Nemška realka naj se po starešinskem mnenju odpravi. Svetovalec Fanetič podpira ta ves predlog ter omenja nemčevanja in birokratiškega vedenja v Trstu. Okoličanski poslanec dr. Lozer, kateri jako mirno in taktno govori, tako, da kadar on vstane, nastane občna tihota, navaja številne date šolarjev v realki, kateri so po narodnosti Italijani. Dalje protestuje dr. Lozer, kako more mestno starešinstvo tu objavljati, da Slovenci, katerih je ogromno število, ne potrebujejo srednjih šol, ker so kmetje delavci in pa zidarji? Na drugi strani pa, da je Nemcev premalo, da bi potrebovali srednjih šol! — Vladni komisar g. Rinaldini pobija starešinski predlog ter dokaže, da je šolski fônd prav slab, da ima komaj 12000 gld. da dohodki tega fonda ne pripuščajo na te stroške realke izdržavati, da vlada vsako leto 60.000 gld. potrosi za realko. Nadalje pokaže, da italijansko mestno starešinstvo le na to meri, da bi se nemška realka zaprla in na nje mesto italijanska vzdignila, kar pa vlada nikdar pripustila ne bode.

Ker so se lahonski poslanci le na §. 19 državnih osnovnih postav sklicavali zaradi svoje narodnosti, vstala sta tudi g. Nabergoj in Nadlišek, ter je Nabergoj vprašal, ali ima §. 19 le za Italijane veljavo, ali pa tudi za druge narode, kajti, kakor sem uže pred omenil, po pravicoljubnosti „liberalnih“ Italijanov bi §. 19 le za nje veljavo imel, a za druge narodnosti ne. Gosp. Nabergoj predlaga, naj se slovenski jezik v realkah, kot obligatorični predmet uči. Jako dobro bi bilo, da vendar enkrat bi okoličani tudi priliko imeli, svoje otroke višje izobra-

ževati, ker ne premoremo jih v daljne kraje pošiljati v šole. — Dr. Piteri, že znani nasprotnik slovanstva, trdi, da po statistiki ima Trst 85000 Italijanov (?) in le 8320 Nemcev. Magjar bi se le čudil, ko bi tukaj navzoč bil, kako se more o tem predlogu še debatirati, ker je reč čisto naravna in — pristavi laški govornik da v okolici je 2900 otrok za šolo, pa jih 60 od stotine v šolo zahaja, in kako bi se moralo to še dalje trditi, da je treba slovenski jezik v šolo uvesti, in pravi z gotovim upanjem, da bo deželni zbor za predloge glasoval; potem je bila seja sklenena. — Opozorovati moram poslance okolice, da se pred ko morejo snidejo, ter povabijo tudi nekatere može iz okolice in se posvetujejo o tem, da se začne program po točkah spolnovati in zboru po tem predloge stavijo.

Točke programa, katerega je sestavil centralni odbor, so jako potrebne za izpeljati jih, ker s tem se bo okolici temelj položil, posebno prve točke. Nadalje naj interpelira že v prvi seji mestno starešinstvo, kako da je magistrat prošnjo Rojancev nazaj poslal, katera je bila za odstraniti nemoralnega učitelja Bonina in prestroj nepotrebnega laškega III. razreda v slovenskega.

Iz Belgrada 5. dec. [Izv. dop.] Letos je prvo leto, da ima Srbija deficit, in to 2 milijona pijastrov, okoli 200.000 gold. Kakor je bila letos povsod, tako i tukaj pri nas velika „kriza“. Tu je vlada pritekla v pomoč in posodila „prvi srbski banki“, „kreditnemu zavodu“ in hranilnicam po deželi okoli 70.000 cekinov. Ako bi pa htela zdaj ta denar nazaj jemati, upropastila bi jih mnogo in zavoljo tega je morala potruditi se, da na drug način deficit pokrije. Zavoljo tega predložil je skupščini minister finance davek na duhan in pivo, in to za duhan nekoliko par (5 par čini 1 naš kr.) na oko (2 funta) a za pivo 6 pijastrov (48 kr.) na vedro. Dalje je predložil, da Srbija svoj srebrni denar kuje, (dozdaj smo imeli v Srbiji le ruski, avstrijski in drugi srebrni denar) in to po francoski meri, kar je skupščina i primila; napis na denarji bo „dinar“, kakor je bil pod srbskim carjem Dušanom silnim. Kar se železnice tiče, nij minister mogel nobenega predloga učiniti, in to je za sedaj odloženo.

Komisija, ki je bila od vlade sestavljena, da načini predlog glede pretvarjenja narodnega gledališča, je svoj posel že končala in pred nekoliko dnevi podala referat ministru v Kragujevac na odobrenje. Po tem predlogu se bo novosadsko in belgradsko narodno gledališče sjedinilo, da se na ta način priteče v pomoč i srbskemu gledališču v Novem Sadu; kajti i to pozorišče zbog obšče krize slabo stoji. Slabe letine z jedne strane, a z druge pritiskanje madjarske vlade so ta narodni institut skoro upropastile. D.

Domače stvari.

— (Delavski javni shod v Ljubljani) je od vlade prepovedan. Boje se Slovencev in — socijal-demokratov.

— (Občinske volitve.) Piše se nam: Občina Prem je imela 6. decembra že davno zaukazano, jako potrebno volitev občinskega odbora. Odborniki so izvolili potem g. Andreja Frank-a za župana. G. A. F. nij brez nasprotnikov, a pričakujemo, da bo kljubu

oviram dolžnosti, katere je prevzel, strogo spolnoval, ter od prejšnjega župana (bolje rečeno: malega paše) zmedene in zanemarejene občinske zadeve spravil zopet v red.

— (Prijetelji domače umetnosti) imajo priliko ogledati si novo sliko našega umetnika g. Franketa, ki je v Maškovi prodajalnici na velikem trgu razpostavljena. Slika, namenjena za frančiškansko cerkev v Ljubljani, je 36" visoka in 31" široka ter nam predstavlja sv. Antona Padovanca v podobi mladega meniha, ki v sveto pobožnost vtopljen, premišljava v rokah držečega malega Jezusa. Izvedenci pravijo, da je posebno menihova glava izvrstno slikana. P.

— (Ubil se) je Jakob Zelič iz št. Rupertu pri Celji, ko je na stopnicah iz krčme grede pal.

— (Požar.) Iz Hrušice v Istri se nam piše: V nedeljo 7. t. m. okoli 6 1/2 uri zjutraj vnela se je hiša ravno sredi naše vasi, burja je še precej razsajala in v malem času bila je polovica vasi v strašnem plemenu. Ne ve se še, kako je ogenj, ali v kuhinji, ali hlevu na dan prišel, naj bolj gotovo je pa zadnje; ker nek mož je vstal okoli 2 zjutraj, prižgal si luč in šel je v hlev, da bi konja nasitil in napojil, ker ob 4. zjutraj imel je že biti v Podgradu, da bi c. k. davkarja A. R., kateri je, brez da bi svojim uradnikom prej kaj povedal, zginil (službeno?) in se v Trst odpeljal. — Mile darove za uboge sirote naj se pošiljajo č. g. Francu Šabec-u, nadžupnik v III. Podgradu.

— (Volka), ki je 84 funtov vagal, je ustrelil nek lovec pri Kupleniku v Bohinji.

— (Slovensko gledališče.) Dramatiško društvo je pretečeno soboto v dež. gledališči predstavljalo tri manjše komade. Burka „Krojač Fips“ je uže tako znana in udomačena, da nam o njej nij treba govoriti. Zdi se nam, kakor bi bila nalašč pisana za g. Kajzela, ki je s se svojo živo in karakteristično igro na galeriji in partérji vzbujal mnogo smeha. Tudi gospica Jamnikova se je vrlo obnašala. Gospa Odijeva je po naših mislih nekatere stvari v igri pretirala, v tem, ko je g. Juvančič (trgovec Eduard) nekatere partije premalo resno igral. — Prvikrat predstavljena vesela igra „Znamenja ljubezni“, katero je po G. Putlitzu poslovenil J. Gecelj, je močno dopala. Zadržaj te vesele igre je ta-le: Dva sorodnika, bogati pa uže postarni zasebnik Josip (g. Nolli), zelo poštena duša, pa njegov sinovec, 22letni lieutenant Milan (g. Schmidt) se slučajno najdeti pred vilo znanega bogatega fabrikanta Stroja (g. Kocelj), oba namenjena snubiti fabrikantovo lepo hčerko, jedva iz penzionata prišlo Dragico (gospica Jamnikova). Milan se čudi, da se njegov strije hoče še ženiti, Josip pa nič manje ne, da se je njegov sinovec pri volji uže ženiti. Prijatelj, kakor sta vedno bila, se pogodita, da tisti bode Dragico snubil, kateremu bo več ljubezni kazala. Dragica pride in ker je v Milana zaljubljena, oči pred njim povesi ter ga prav mrzlo sprejme v tem, ko se Josipu na vso moč prav po otročje dobrika. Srečni Josip! To pa ne traja dolgo. Ko izve, da jo hoče Josip snubiti, se vsa spremeni ter je proti Milanu tako ljubeznjiva, kakor proti Josipu mrzla. Srečni Milan! Ko pa jej Milan svojo namero razodene, se nedolžno bitje prestraši ter tudi proti njemu otrpne. Iz uzrokov, ki

v igri nijso dovolje utemeljeni, se Dragica da svojemu očetu pregovoriti, da vendar hoče Josipa za moža vzeti. Milan obupen odjezdi, konj se splaši, ga vrže raz sebe ter malo pobije. Ko Josipova nevesta to izve, pozabi svojega ženina ter v skrbi za svojega na skrivnem ljubljeneza Milana odkrije z vsem vedenjem svoje srce tako, da Josip, pameten mož, izpozna, da je bolje, če mlado nedolžno nevesto Milanu prepusti. Gospica Jamnikova je naivno neskušeno ljubeznjivo Dragico kaj izvrstno predstavljala; g. Schmidt je bil prav vrl lieutenant in dober ljubovnik; g. Nolli in g. Kocelj sta storila svojo dolžnost; tudi gospica Podkrajškova, ki je igrala sekundarno rolo, je bila prav dobra, iz življenja vzeta odgojnice. Škoda, da je bil v zadnji, najlepši sceni sufler malo preglasan. Komična opereta „Maščevalec“ (muzika od M. J. Lagouixa, libreto poslovenil J. Cimpermann) bi se mogla udomačiti v našem gledališči. G. Meden, precej pri svojem nastopu glasno pozdravljen, nij bil posebno disponiran. Gospodičina Piskarjeva je pokazala, da se hvalevredno trudi, da bi z njenim dobrim petjem združila tudi dobro igro; le tako naprej! G. Nolli je lepo pel; tako tudi gospa Odijeva. P.

— (Enajsta slovenska predstava) v deželnem gledališči bo v nedeljo 14. dec. Igrala se bode burka s petjem v 3. dejanjih „Doktorin komisijonar“, v kateri imajo pevske naloge: g. Odijeva, g. Nolli, Kajzel, ženski in moški zbor. Meseca decembra bode potem še dve predstavi, namreč v nedeljo 21. in na sveti dan 25. decembra, slednja dobrodela predstava na korist ubogim Dolenjcem in ubožnici ljubljanski.

Razne vesti.

* (Dvoboj.) Maršal Manteuffel se je dueliral zadnje dni z generalom Grubenom. Uzrok je bila že dolgo trajna neprijaznost med obema družinama. V francosko-pruski vojski je prišel Gruben pod Manteuffla, in ta mu je večkrat kazal očitno sovraštvo, tako dolgo, da ga je Gruben pozval na dvoboj. Manteuffel je to naznanil, in Gruben je bil obsojen na eno leto na trdnjavo. A kralj ga je takoj pomilostil. Gruben je zopet Manteuffla na dvoboj terjal, ki je pa za Grubena slab konec imel, kajti Manteuffel ga je ustrelil v trebuh, da bo bržkone umrl. Takoj po dvoboju je Manteuffel v Peterburg odšel. Vsi možki udje Grubenove družine so se zakleli, da ne bodo prej počivali, da bo Manteuffel ubit. Tako krvavo maščevanje se tudi na Korziki nahaja.

Narodno-gospodarske stvari.

Svojim rojakom v preudarek.

(Spisal dr. G. J.)

Gospodarji! urno v gozd, in posekajte drevesa, ki jih mislite rabiti za stavbo, zadnji čas je.

I.

Vsakteri izkušeni človek, ki se je kedaj pečal z lesom, bodi si s tesarskim ali drugim, vé, da nij vse eno, kedaj se drevje, katero se ima za stavbo itd. rabiti, poseka; ampak da les, ki se podira, kadar je sok iz njega stopil, to je meseca grudna, veliko dalje trpi, in je jako močnejši in trdnjeji od onega, ki se poseka, kadar je muzeven.

V Westfalnu in Lipi so nalašč poskušali drevje za stavbo, v raznih časih sekati, da bi se natanko prepričali o trpečnosti lesa, in ta poskušnja je pokazala ta-le nasledek:

